

SOSIALURIN

Nr. 13

17. FEBRUAR 1965

38. ÁRG

SKATTURIN

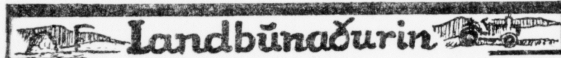
FJÖRÐI HVÖR SKATTABORGARI BYR NÚ
Í TÖRSHAVN, SAMLAÐI SKATTURIN NÆR
UM TVÍFALDAÐUR SIÐAN 1958/59

Í Tórshavn er talið á skattaborg-
arum í tíðarskeiðinum 1961/62—
63 64 okt frá 23,0 pst. til 25,7 pst.,
t. v. s., at meira enn fjórði hvör
skattaborgari í Føroyum nú byr í
Tórshavn.

Triðingurin av allari skattalín-
tøku í Føroyum kemur nú úr Tór-
shavn.

	Inntøku- skattur:	Bygnings- skattur:	Jarð- skattur:	i alt:
1958/59	8.065	135	82	8.292
1959/60	8.669	146	83	8.898
1960/61	9.037	152	88	9.277
1961/62	10.491	169	100	10.760
1962/63	11.740	181	108	12.029
1963/64	13.195	187	119	14.501

Viðmerkjast skal at bygningskattur bara verður álikaður í
Tórshavn, meðan jarðskattur verður álikaður allastaðni uttan í
Havn.

Ognarmenn og traðarmenn

Í «Norðlýsinum» 12. febr. í ár verður skrivað um jarðaviðurskipti
okkara og hildið verður fram, at búnaðarlígi framburðurin fyrst og
fremst er ognarmennum og traðarmennum at takka

Okkara landbúnaðarviðurskipti
er úr lagi vánalig á mongum okj-
um. Jorðin varð yvirtikin í 1954,
men enn rókist einki fyri eini tíðar
hóskandi landbúnaðarlóggeva. Tá
ráddi bara um at yvirtaka — eitt
val stóð fyri durum. Tjódveldis-
flokkurin vildi hava hetta mál at
egna sína nationalu línu við; men
Hákon Djurhuus, sum tá var lands-
stýrið, lumpaði teir. Hann, sum
»14. sept.« segði »stjól« uppskotið
frá tjódveldissmønnum og setti tað
fram sum sitt egna.

Kongsjorðin varð yvirtikin —
uttan skil, har var hvørki høvur
ella hali. Teir høvdu einki at seta
í staðin fyri hina gomlu jarðalög-
gevauna við høvdu frammanundan.

»Norðlýsið« finnst at allari
mannagongdni og teimum galdandi
jarðaviðurskiptum. Blaðið skrivur
m.a.:

* Men eru hesir góðu menn
* beiskir við ognarmenn, so eru
* teir tað ikki minni við traðar-
* menn. Meirilutinn í hesi nevnd
* er harðrøndur og ófor-
* skammaður, tað ið talan er um
* traðir, sum menn hava fingið
* sambært galdandi lógir, at ein
* fer at hugsa um hesir góðu
* menn ikki munnu royna at
* fjala eina undirlutakenslu her,
* ti teirugu væl hava sæð at
* nógv tann størsti parturin av tí
* uppdyrkaðu jorðini í Føroyum
* eru traðir, sum eru dyrkaðar
* tvey seinastu 100 árin. Eingin
* kann vera blindur fyri tí tydn-
* ingi, sum traðarbrúkið hevur
* havt fyri allar partar av jarða-
* brúkinum í Føroyum og fram-
* vegis kemur at hava.

veldismenn á kroppin á Dam og
hansara sendinevnd og skuldsetti
hana fyri alt óreint, ikki minst fyri
landsvik.

Nú hevur Hákon Djurhuus, lög-
maður, verið í Grønlandi við sín-
ari sendinevnd. Tað seinasta, ein
kundi hugsað sær til var, at »svika-
sáttmálin« hjá Dam fór at verða
endurnýggjaður.

Sendinevnd Hákon Djurhuusar
vann ikki ein snokil aftrat tá,
sum Dam hevði vunnið framman
undan — 1959-sáttmálin var
endurnýggjaður. OG HETTA
HEVUR FINGIÐ EINMELTA
UNDIRTØKU Á LÖGTINGI!

HANDIL

BURTUR VIÐ PUNDUNUM
OG DOLLARUNUM

de Gaulle, forseti, vil hava eina
nyggja gjaldsskipan, sum hann sig-
ur ikki longur hevur nakað hald í
dollarunum og pundunum. Í
staðin fyri hesi gjaldoyrum eigur
heimshandilin at hvíla á einum
universalam virðismetara, ið ikki
er knýttur at nokrum einstakum
landi. »Hvat eigur hetta grundarlag
at verðae, spyr forsetin.

»Tað er torført at fáa aðra fat-
an enn, at hetta eigur at vera
gullið. Gullið hevur ongan nati-
onalitet, og tað verður til ævigar
tíðir at halda seg sum hin mest
fullkomni virðismetari.«

VIÐMERKINGAR

GRÖNLAND OG
»SJÁLSTYRISLANDSSTYRIÐ«

Tá ið P. M. Dam, fyrrv. lög-
maður, var í Grønlandi við sendi-
nevnd síni í 1959, vunnu føroying-
ar 6 nýggjar havnir, nógv víðari
veiðuoki og aftrat hesum og øðrum
vinningum, var fyrstu ferð tikin
upp samvinna beinleiðis millum
føroyingar og grønlendingar.

Hetta var størsti vinningur, vit
nakrantíð hava vunnið í Grønlands
málum.

Tá sendinevndin var heim aftur
komin, lögust »14. sept.« »Dag-
blaðið«, fólkaflokksmenn og tjóð-

mennsku, er einki at gera uttan
at flýggja.

Hetta stýrið tykist ikki roynast
best, tað ræður um at hjálpa
bygdunum. Best var hetta ivaleyst
prógvað við andstöðu landsstýris-
flokkanum móti hægri priviðbót
til teir, ið liggja illa fyri og ring-
ast eru staddir; men lat okkum
vóna, at teir ikki oftari fáa høvi
til slíkan atburð.

Bygdamaður.

»Leiðin í frælsismálum er tann,
at her á landi skulu ongar aðrar
lógir ganga, uttan teir, ið álitis-
menn fólksins, lögtingsmenn,
góðtaka, at ting landsins er eitt-
ans, Føroya lögting, ikki út-
lendskt fólkating, at flágg okk-
ara, mál okkara og tjóðskapur
nóta fullan og heilan ret, og
at skólin verður okkara.

Skal nakað sum helst skil og
nókur sum helst meining vera í
frælsisstarvi okkara, er hetta
HITT ALLRA MINSTA, sum
vinnast má beinan vegin, UTT-
AN DVØL OG UTTAN IVA.«
Hetta vóru orð Erlend Patur-
ssonar nýggjarsaftan í fjór — sama
Erlend Patursson, sum í tvey ár
í landsstýrinum ikki hevur grett
orð um hitt »allra minsta« sum
vinnast skal, og sum nú ein mál-
ar er farin av hesi tingsetu hevur
sett fram eitt uppskot — at seta
eina DANSKA lóg aftrat í gildi í
Føroyum.

Veitst tú

AT í havinum — og tá ser-
liga í teimum kaldaru hav-
okjunum — er so nógv æti
í sjónum, at bara í einum
litri av sjógvri eru umleið
ein milljón smákykt.

AT í Føroyum vóru mýs, aðrenn
rotturarnar komu, og at rottur-
nar avoyddu mýsnar, har teir
sloppu til tað; men rottur

SOSIALURIN

Føroya næst mest lisna blað.

Við lesitilfari kemur einki blað í Føroyum SOSIAL-
INUM nærhendis.

Hvønn leygardag fært tú danska blaðið WEEKEND —
12 blaðið — saman við SOSIALINUM

Einferð um mánaðin fært tú SUNNUDAGSBLAÐ is-
landska Alþýðublaðsins — 24 blaðið — saman við
SOSIALINUM.

SOSIALURIN er Føroya fremsta blað við nógvum og
fjølbroyttum lesitilfari!

SOSIALURIN er Føroya ódýrasta blað!

Línubátarnir rúka

Hin fyrsti av teimum nýggju línubátunum er farin undir ham-
aran og seldur. Tað er líkt til, at hann ikki verður einsamallur,
men at aðrir koma honum á baki

Tað er harmandi at víta, at
menn, ið hava latið allan pening
sín, sett jorð og hús í pant fyri at
útgæva landinum eitt nýtt fiskifar,
skulu missa farið, áður enn langt
er umliðið — ja, áður enn teir
veruliga eru komnir upp á fótur
aftaná hitt stóra takið — ódnar-
takið at fáa hendur á bátinum.

Mistøk kunnu koma fyrstu árin.
Alt verður ikki at laga seg til vild-
ar, soleiðis at møgult verður at
gjalda hvørjum sitt.

Hetta skuldi ikki verið nóg mik-
il orsök til at tikið slíkar fyrirtekur
av fótum; men samfelagið skuldi
havi lagt so væl til rættis, at hesir
fótu so munandi stuðul frá tí al-
menna, at eitt ávist áramál skuldi
teir verið skaðaleysar av øllum
uttan at nakað hendi, og uttan at

vandi var fyri innskotnum pen-
ingi og øðrum veðhaldi.

Tað er meir og minni av leið,
at ognarnar, sum altíð eru ring-
ast fyri, skulu vera fyrri slíkum
stórum missum, tí hjá teimum er
veruliga talan um ein 100 pst. miss,
meðan aðrir stovnar hava líkindi
at fáa ein part aftur av sínum —
og so er at minnst til, at hesir
eru sterkir og almennir peninga-
stovnar mótvægis einstaklinginum,
ið einans hevur sínar egna hendur
at líta á.

Jevndarmenn hava í fleiri ár
lagt fram eitt skilabátaruppsot,
ið skuldi tryggja hesum fiskifor-
um rúmari líkindi at virka undir;
agnstundning, rentulefta o.a., men
afturhaldstýrið hevur kveistrað
øll tilik uppskot til viks — upp-
skot, um teir vóru framd, mögu-
liga høvdu forðað teimum stóru
bakbestum, ið nú raka teir
menn, hvørs bátar fara undir
hamaran.

Skipafelagið Føroyar

greiðir allan fluttning

á sjógv
á landi
í luftini

Bíleggið ferðaseðlar

Pf. Skipafelagið Føroyar

Tlf. 1225

komu ongatið í allar oyggjar-
nar, og í onkrum av oyggju-
num liva mýs enn — eitt ser-
føroyskt slag — ið sigst at
vera hitt størsta í heiminum.

AT tað ikki bara er í Sovjet, at
teir hava deyðaroyving fyri
økonomiskar svikagerðir, men
eisini í Pollandi, har nýliga
ein stjóri varð dómur til
deyða, 4 til livlangt fongsl og
aðrir uppi 12 ára fongsl fyri
at hava framt svik á eini verk-
smiðju fyri 2,8 milj. kr.

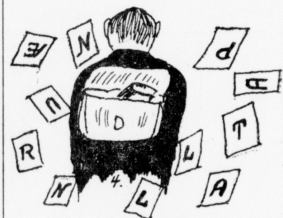
AT livverji Churchills undir heims
bardaganum hevði strong boð
um at skjóta Churchill, um
tað var stórr vandi fyri, at
hann skuldi fáa í hendurnar á
figgindanum.

AT teir í Spani í loyndum hava
stovnað ein nýggjan kristni-
ligan flokke á einum fundi í
Madrid, har 90 umboðsmenn
vóru til steðar.

SKULABÓKIN

Hann kom aftur úr skúlanum;
men á heimvegnum bar so illa til,
at eitt vindblak opnaði taskuna, so
ein av bókunum flegg uppúr og
blóðini fóru í ymsar ættir. Um tú
nú setur bókstavnir á blóðunum
rætt saman, fært tú at víta, hvør
bókin var, hann misti.

TAD ER VERULEIKI

AT um vit skulu gera hin sokall-
aða »sjálfstýrispolitikkine« upp
í daniseringsgulli, soleiðis sum
»Dagblaðið« og »14. sept.«
áður plagdu at gera tað mót-
vegis javnaðarmønnum, so er
hetta stýrið, vit nú hava, kol-
svartari samband, enn føroy-
ingar nakrantíð hava havt
áður, tí einki stýri hevur nakr-
antið tikið imóti so nógvum
donskum pening, sum hetta
sokallaða sjálfstýrislands-
stýrið.

Dollar og sosial neyð

Fyri fyrstu ferð í søguni eru
meira enn 10 pst. av figgjar-
ætlan USA sett til sosial mál

Amerikanska stjórnin er nú farin
í »bardaga móti fátækradøminum«,
sum í dag rakar trýja hvønn borg-
ara í USA. Í nýggju figgjarlóg-
uppskotinum verður mælt til at
seta stórr peningahæddir til
undirvising, heilsu- og húsbýgg-
ing og sosial mál.

Hernaðartrúðslurnar eru minnk-
aðar, men fara framvegis við 60
pst. av øllum peninginum á figgjar-
ætlanini ella 51,6 milliardum doll-
ars.

Tað er søgulig hending, at meira
enn 10 pst. fara til sosial mál —
ella til tey ringast stillaðu í sam-
felagnum; men hetta tal er tó
einki at ógvast yvir.